

LOSTRITA

Lostrita a fost inclusa in volumul Iubire magca (1966). Proza lui Vasile Voiculescu exploreaza un fond totemic si arhetipal dezvaluind prezenta constanta a unei stravechi civilizatii pastrata mai cu seama sub forma ei rurala. Indelestnicirile mostenite din epoca de piatra-pescuitul, vanatoarea si cresterea animalelor au ramas ocupatiile predilecte ale locuitorilor si ele formeaza miezul epic al celor mai multe povestiri. Tehnica narativa nu se departeaza de montajul traditional ce coboara in timp prin Hanul Ancutei al lui Mihail Sadoveanu la Decameronul lui Boccaccio, Povestiri din Canterbury de Chaucer sau 1001 de nopti.

Naratorul relateaza unui grup de ascultatori intamplarile sovaitoare frazele lasa impresia de lucru insuficient de finisat. Intamplarile sunt enigmatice, si in padurile Carpatilor, pa vaile Baraganuli sau in Delta Dunarii ies la iveala ceasuri si practici magice.

In aceasta lume apropiata de natura se desfasoara si actiunea din povestirea Lostrita. Vasile Voiculescu dezvolta un mit frecvent intalnit in literatura universala: atractia exercitata de sirene asupra omului, adica motivul sirenei sau Ondinei. Folosii initial de Homer in Odiseea motivul revine la Heine in Lorelai, la J. Girouard in Ondine, la Giuseppe Lampruca in Profesorul si sirena. In literatura romana mitul sirenei este amintit de Ion Creanga in Povestea lui Harap-Alb, Chima raului si prelucrat de Cezar Petrescu in Aranca-stima lacurilor.

Trebuie mentionat ca spiritualitatea primitiva nu cunoastea ruptura dintre fictiune si realitate, dintre normal si anormal, dintre sacru si profan. Recunoasterea si existenta fantasticului sunt posibile numai atunci cand oamenii au afectiv constiinta existentei fantasticului.

In Lostrita, personajul principal este un flacau de pe Bistrita fromos si voinic. De la oamenii din zona el afla povesti an de an imbogatite, despre o lostrita misterioasa. Aliman este un primitiv ca mentalitate, adica o fiinta care gandeste si actioneaza in limitele gandirii si practicii arhaice, mistico-magice, perpetuate prin creatiile fantastice. Pentru el si semenii sai de pe Bistrita, lostrita lacoma mai ales de carne de om, se poate oricand matarmofiza intr-o domnita lungita la soare pe plaja de nisip arginiu.

Aliman crede in existenta lostritei nazdravane care ispiteste flacaii cu farmecele sale si chiar ii ucide pe cei ce se incumeta sa o prinda, dar care poate sa-I si fereasca pentru scurt timp pe aceia mai indrazneti si mai hotarati dintre ei. Prin urmare nu poate sa se spuna ca Aliman are constiinta fantasticului.

Evenimentele relatate in Lostrita apar ca fantastice cititorului care are o mentalitate diferita sau care face distinctia dintre fictiune si realitate, dintre normal si anormal, dar ele nu sunt deloc fantastice pentru Aliman.